

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра загальної і соціальної психології та соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С. В.

С. В. Гаврилюк
17. 10. 2018 р.

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ

підготовки магістра

спеціальності 054 Соціологія

освітньої програми Соціологія

Луцьк – 2018

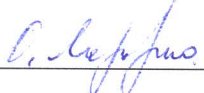
Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна психологія організацій» для студентів підготовки магістра, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 054 Соціологія, за освітньої програмою Соціологія

Розробник: Лазорко О.В. – доктор психологічних наук, завідувач кафедри загальної і соціальної психології та соціології.

Рецензент: Кихтюк О.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної і соціальної психології та соціології

протокол № 3 від 19.09. 2018 р.

Завідувач кафедри: Лазорко О. В.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології та соціології

протокол № 2 від 19.09. 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету Іванашко О. Є.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150 / 5	054 Соціологія	Рік навчання 6
		Семестр 11-й
ІНДЗ: <u>немає</u>	Соціологія Магістр	Лекції 22 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 98 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: екзамен

Таблиця 1.2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150 / 5	054 Соціологія	Рік навчання 7
		Семестр 13-й
ІНДЗ: <u>немає</u>	Соціологія Магістр	Лекції 12 год.
		Практичні (семінарські) 8 год.
		Самостійна робота 112 год.
		Консультації 18 год.
		Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є соціальна психологія організацій. Програма курсу «Соціальна психологія організацій» передбачає засвоєння студентами спеціальних знань та оволодіння навичками, які є важливими та надзвичайно необхідними для подальшої професійної діяльності практичного психолога. Психологія організацій - це не лише теоретична дисципліна, але й розвинена на сьогодні галузь практичної діяльності. Проведення дослідження особливостей функціонування робочих систем дозволяє психологу визначати чинники, які лежать в основі організаційної поведінки. Застосування запропонованих у ході курсу підходів та технік дозволить виявити, прогнозувати перебіг та здійснювати рекомендації при роботі з різноманітними організаційними явищами.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальний курс «Соціальна психологія організацій» тісно пов'язаний з курсами «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Психологія управління», «Психологія PR-технологій», «Психологія переговорів», «Етнопсихологія»

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Теоретико-методологічні проблеми соціальної психології організацій як науки. Психологічна теорія організацій.
2. Організаційний процес

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни «Соціальна психологія організацій» є засвоєння студентами основних засад та теоретичних підходів до вивчення психологічних явищ та процесів, що супроводжують організаційну культуру, діяльність. Роз'яснення практичних вмінь, технік у царині організаційної поведінки, міжособистісного спілкування, соціального впливу, лідерства та аналізу психології організацій.

1.2. *Основними завданнями* вивчення дисципліни «Соціальна психологія організацій» є:

- оволодіння та подальше вільне оперування професійною термінологією, використовуваною в даній сфері практичної діяльності;
- вивчення та розширення теоретичних аспектів, поглиблення та засвоєння знань професійного дослідження організацій;
- опанувати теоретичними та практичними моделями та методами роботи організаційних психологів;
- вивчення взаємозв'язку людського несвідомого, психологічних явищ та процесів, що викликають та супроводжують мотивацію людини в організації, формування у студентів навичок аналізу, змісту та складових впливу на успішність діяльності в організації;
- стимулювати творче осмислення теоретичних і практичних проблем психології організацій крізь призму наукових концепцій.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

знати:

- історію становлення соціальної психології організацій;
- методи психології організацій;
- теорії психології організацій;
- різновиди психологічних структур та взаємозв'язок між формальними та неформальними структурами організацій;
- чинники формування робочої команди;
- теорії та моделі лідерства в організаціях;
- алгоритми прийняття рішень в організаціях;
- типи організаційної мотивації;
- особливості кар'єрних орієнтацій;
- поняття корпоративної культури

вміти:

- використовуючи психологічні теорії та методики психологічного дослідження, виділяти і оцінювати соціально-психологічні особливості організації;
- здійснювати соціально-психологічні дослідження у даній галузі діяльності;
- здійснювати психологічне консультування з проблем створення команди;
- розрізняти організаційні структури за їхнім призначенням;
- орієнтуватися в етапах процесу командотворення - чітко розуміти їх послідовність;
- розрізняти типи лідерства в організаціях;
- визначати чинники організаційної мотивації;
- описувати поняття корпоративної культури.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів, її структура представлена у таблицях 2.1. і 2.2 (відповідно денна та заочна форми навчання).

Таблиця 2.1

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні проблеми соціальної психології організації як науки. Психологічна теорія організації.					
Тема 1. Соціальна психологія організацій її предмет та завдання.	12	2	2	8	-
Тема 2. Поняття організаційної структури	17	4	2	10	1
Тема 3. Базові концепції розвитку групи та формування команди	15	2	2	10	1
Тема 4. Психологія влади та лідерства в організації	16	2	2	10	2
Тема 5. Психологія кар'єри.	19	2	2	14	1
Разом за модулем 1	79	12	10	52	5
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти соціальної психології організацій.					
Тема 6. Психологія комунікації в організаціях	12	2	2	8	-
Тема 7. Психологічні особливості процесу прийняття рішень в організаціях	22	2	4	14	2
Тема 8. Типи організаційної мотивації	22	4	2	14	2
Тема 9. Психологічне забезпечення соціального управління в організації	15	2	2	10	1
Разом за модулем 2	71	10	10	46	5
Всього годин:	150	22	20	98	10

Таблиця 2.2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні проблеми соціальної психології організації як науки. Психологічна теорія організації					
Тема 1. Соціальна психологія організацій її предмет та завдання.	12	1	-	10	1
Тема 2. Поняття організаційної структури	14	2	1	10	1
Тема 3. Базові концепції розвитку групи та формування команди	16	1	1	12	2
Тема 4. Психологія влади та лідерства в організації	14	1	1	10	2
Тема 5. Психологія кар'єри.	23	2	1	16	4
Разом за модулем 1	79	7	4	58	10
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти соціальної психології організацій.					
Тема 6. Психологія комунікації в організаціях	14	1	1	10	2
Тема 7. Психологічні особливості процесу прийняття рішень в організаціях	20	1	1	16	2
Тема 8. Типи організаційної мотивації	19	2	1	14	2
Тема 9. Психологічне забезпечення соціального управління в організації	18	1	1	14	2
Разом за модулем 2	71	5	4	54	8
Всього годин:	150	12	8	112	18

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Перелік питань для самостійного опрацювання відповідає темам навчального курсу та питанням, що виносяться на екзамен, за причини достатньо великого обсягу необхідної для опрацювання літератури.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Програма курсу складається з 2-х змістовних модулів, вивчення дисципліни не передбачає виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Оцінювання за формами контролю наступне:

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР 1	МКР 2	

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	30	30	100
4	4	4	4	4	4	8	4	4			

Якщо студент (1) отримав менше 75 балів, або (2) не погоджується із загальною кількістю балів, отриманих протягом семестру, то він повинен здати Екзамен (максимум = 60 балів). В такому випадку підсумковий бал є сумою балів за Поточний контроль та Екзамен (результати Модульного контролю при цьому будуть анульовані).

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Система оцінювання знань студентів з дисципліни «Соціальна психологія організацій» протягом семестру передбачає наступні

Критерії оцінювання:

Аудиторна робота студента: за практичне заняття – 4 бали.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні джерела

1. Аронсон З. Социальная психология. Психологические законы поведения человека в социуме. / Аронсон З., Уилсон Т., Зйкерт Р. - СПб.: ПРАПМ-ЕВРОЗНАК, 2002. - 560с.
2. Андреева Г. М. Социальная психология. / Г. М. Андреева. - М., 2001. -432 с.
3. Большакова А. Н. Социальная психология менеджмента. / А. Н. Большакова. - Харьков: 2003. - 189с.
4. Власов П. К. Психология замысла организации. Принципы формирования стратегии. / Власов П. К. - Харьков: Гуманитарный Центр, 2003. - 282 с.
5. Головаха Е. И. Структура групповой деятельности. / Е. И. Головаха-К. «Наукова думка», 1979. - 140с.
6. П.Джузл Л. Индустриально-организационная психология. Учебник для вузов / Джузл Л. - СПб. : ПитерТренинг принятия решений. - СПб.: Питер, 2001.
7. Казмиренко В. П. Социальная психология организаций / Казмиренко В.

- П. Монографія. - К.: МЗУУП, 1993 - 384 с.
8. Келли Г. Команда: мифы и реальность / Келли Г., Армстронг Р. М. // Теорія і практика управління соціальними системами // Щоквартальний науково-практичний журнал. Харків: НТУ „ХПІ”. - 2003, № 2. - С. 10-20
  9. Кляйман М. Ассесмент-Центр / Мартин Кляйман., [Пер., с нем. Бондарь Н. А.] - Харьков. : Изд-во Гуманитарній Центр, 2004. - 128 с.
  10. Крисько В. Г. Соціальна психологія: словник-довідник. / В. Г. Крисько. - Мн. : Харвест, М. : АСТ, 2001. - 688 с. (Бібліотека практичної психології).
  11. Лесечко М. Д. Психологія прийняття управлінських рішень і створення ефективних команд. / Лесечко М. Д. - Львів: 2003. - 84с.
  12. Лидер и команда: Практическое руководство лидера зффективной команды / Пер. с англ. С. В. Шарпай. - Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2005. - 293с.
  13. Призвание - лидер: Полное руководство по зффективному лидерству / Н. Оузн, Вики Ходжсон, Найджел Газзард; [Пер. с англ. А. С. Карпенко]. - Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2005. - 271с.
  14. Психологічний практикум. Вправи: Навчальний посібник / [Укл. : І. А. Гуляс, Н. Г. Рудюк]. - Чернівці, 2005. - 88с.
  15. Социальная психология группы: процессы, решения, действия / Р. Барон, Н. Керр, Н. Миллер. - СПб. : Питер, 2003. - 272с.
  16. Стюарт Дж. Тренинг организационных изменений. / Дж. Стюарт - СПб. : Питер, 2001. - 256с.
  17. Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого «Я» / З. Фрейд // Преступная тол па. - М., 2003. - 324 с.
  18. Фернхем А. Личность и социальное поведение. / Фернхем А., Хейвен П. - СПб. : Питер, 2001. - 368с.
  19. Чалдини Р. Психология влияния / Р. Чалдини. - СПб., 2000. - 248 с.
  20. Организационное поведение / Шермерон Дж., Хант Дж., Осборн Р.; [Пер с англ. под ред. Е. Г. Молл]. - СПб. : Питер, 2004. - 637 с.
  21. Щекин Г.В. Социальная теория и кадровая политика / Г. В. Щекин.-К., 2000.-244 с.
  22. Kegan R., Lahey 1. How the way We talk can Change the way We work. San I Kegan R., Lahey 1. - Francisco: Jossey-Bass, 2001.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Психологія організацій як нова галузь психологічних знань.
2. Предмет і основні категорії психології організацій.
3. Зв'язок психології організацій з іншими галузями психологічних знань.
4. Розвиток вчень про організацію.
5. Природа і типи організацій. Функції організацій.
6. Розгляд поняття організаційної структури.
7. Комплексність, формалізація та централізація як основні чинники організаційної структури.

8. Типи організаційних структур.
9. Функції організаційних структур.
10. Формальна та неформальна структура організації.
11. Методи дослідження неформальних організаційних структур.
12. Моделі розвитку групи.
13. Експресивна та інструментальна активність в групі.
14. Дескриптивні та прескриптивні моделі групової динаміки.
15. Одномірні та багатомірні підходи до розвитку групи.
16. Поняття команди. Ознаки командної роботи. Теоретичні підходи до формування команди.
17. Типологія влади в організаціях.
18. Джерела влади в організаціях. Горизонтальні співвідношення влади.
19. Виникнення конфліктних ситуацій в організаціях.
20. Функції лідерства і керівництва.
21. Основні компоненти та стилі керівництва.
22. Складові процесу прийняття рішень.
23. Типи рішень. Рівень раціональності прийняття рішень в організаціях різного типу.
24. Обмеження організаційних рішень.
25. Влада і прийняття рішень.
26. Комунікація як структура. Комунікація як елемент управлінської діяльності.
27. Психологія формування суб'єктивного досвіду.
28. Основні етапи комунікації в організації.
29. Процесуальна мотивація.
30. Мотивація допомоги, агресії, влади.
31. Негативна мотивація і покарання.
32. Мотивація досягнення й успіху у діяльності.
33. Розробка мотиваційних схем організаційної поведінки.
34. Соціально-психологічний зміст поняття кар'єри.
35. Критерії ефективної кар'єри.
36. Становлення професійної „Я-концепції”.
37. Основні стадії та етапи індивідуальної кар'єри в організації.
38. Психологічний аналіз кар'єрних рівнів.
39. Професійні потреби та кар'єрні орієнтації в структурі особистості.
40. Формування та розвиток корпоративної культури.
41. Зовнішнє та внутрішнє середовище корпорації та коло суб'єктів її інтересів.
42. Узагальнені індикатори корпоративної культури (місія, імідж корпорації).
43. Соціальне партнерство як індикатор рівня культури у стосунках між керівництвом та найманими працівниками.
44. Стандарт ISO.
45. Структура корпоративної культури.
46. Матеріальна культура корпорації.
47. Культура управління та комунікацій.